

на яку впливає як раціональний компонент інформації, так і емоційний. Важливим фактором формування політичної свідомості молоді є залучення її до роботи в органах самоуправління навчальних закладів, що надає можливість молодій людині не тільки проявити активність, але й набути певний досвід управління.

Формуючи політичну свідомість студентства, українське суспільство в складних суперечливих умовах сучасного світу може ставити за мету виховувати її на принципах активності, небайдужості, толерантності, патріотизму, відповідальності, сприяти успішній інтеграції молоді в політичному і соціальному просторі країни і світу в процесі ідентифікації з загальнолюдськими цінностями і нормами, враховуючи, що в умовах трансформації суспільства інституціональні механізми формування свідомості молоді слабшають, і, водночас, підвищується значимість спонтанних процесів, які впливають на молоду людину і визначають її характерну поведінку, позицію в суспільно-політичному житті країни.

ІДЕОЛОГІЧНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ УКРАЇНИ

Панченко Ю.В., канд. іст. н., СумДУ

Дослідження ідеологічного самовизначення індивіда стає особливо актуальним в періоди транзитного стану суспільства, котрий, з однієї сторони пов'язаний з розпадом соціально-політичних зв'язків і сформованого образу світу, коли ціннісні орієнтації і ідеали минулих поколінь не вписуються в нові суспільні, культурні й політичні відносини, з іншої - вимагають переглянути попередні доктрини, змінивши ціннісне наповнення ідеологічної структури, що має налаштуватися на нові історичні умови. Ідеологія це не лише рівень знань про світ, про те, яким він має бути, а й те, що людина, суспільство сприймають не усвідомлюючи – наміри, вірування, умонастрої, відносини, що структурують дійсність, конкретні реальні суспільні відносини.

Серед сучасної молоді, так само як і серед українського суспільства, не існує єдиної ідеологічної доктрини, що об'єднувала б суспільство і розподілялася б як система цінностей всіма верствами населення. Така ситуація обумовлена кількома причинами і серед них економічна та майнова розпорошеність суспільства, нестабільність економіки, маргінальність поколінь, які знаходяться при владі, неспроможність політичної еліти запропонувати доктрину, що зможе згуртувати та об'єднати українців. Молодь віддзеркалює стан суспільства. Сформована і виважена ідеологія пропонує стратегію та тактику для суспільства, позбавляє сумнівів та невпевненості свідомість населення, від внутрішніх суперечок та конфліктів, протистояння між верствами населення всередині суспільства, формує відчуття оптимізму.

Зараз на українську молодь, так само як і на все суспільство, бажають вплинути кілька ідеологій. Лібералізм, що виник наприкінці XVII–XVIII ст., робить наголос на існуванні правової держави, він з повагою ставиться до самої особистості піклуючись про свободу індивіда. Лібералізм на всіх стадіях свого існування критично ставився до тиску держави, але у XX ст. еволюціонувавши у неолібералізм, став визнавати необхідність втручання держави в соціальне життя, необхідність держави брати на себе вирішення деяких економічних проблем. При цьому неолібералізм зберіг сутність ліберальної ідеології, а саме існування принципу на базі якого формується економічна, соціальна та зовнішньополітична програма суспільства – це суспільство, в якому кожен існує сам по собі, де ніхто не має права, в тому числі і держава, втручатися в матеріальне життя особистості і чинити тиск на неї.

Консерватизм, що виникає на протигагу ліберальної ідеології, відстоює пріоритет традицій, спадковості на протигагу інноваціям, революційним змінам. В основі цієї ідеології лежить принцип нерівності людей, які є однаковими тільки для Бога. Те що люди від народження неоднакові і нерівні, у XX столітті закріплює неоконсервативна ідеологія. На законодавчому рівні неоконсерватизм у соціальній, економічній, зовнішньополітичній

сферах закріплює принцип нерівності. Така ідеологія спрощує життя людині, закріплює розшарованість суспільства. Ідеологія розглядає життя процес управління та розпорядження ресурсами суспільства з точки зору найбільш успішних, в матеріальному плані, верств населення. Вони мають піклуватися про інші прошарки населення. Релігійність, визначеність становища кожної людини, спадковість поведінки, місця в ієрархії дає людям стабільність як емоційну, так і матеріальну.

Соціалістична ідеологія пропонує врівноважене життя всім верствам населення. Вона розрахована на високій рівень гуманізації суспільства, що можливий тільки за умови існування стабільної економіки, що мала збагачувати населення країни протягом десятиріч. Соціалізм ґрунтується на принципах існування свобод, справедливості та солідарності суспільства. Обов'язковість свободи індивіда, можливість висловлювати свої думки, свобода віросповідання – перша теза соціал-демократії. Справедливим для такого суспільства є гарантії держави у наданні всім верствам населення однакових стартових можливостей. Солідарність цього суспільства в тому, що всі верстви населення погоджуються з забезпеченням державою гідного рівня життя для кожного представника суспільства. За рахунок податків регулюють можливість забезпечення такого рівня життя. Ті верстви населення, що мають більш високий рівень життя погоджуються надати допомогу (у вигляді податків) тим верствам населення, матеріально більш незахищені.

Також молоді пропонуються ідеології націоналізму, ідеологія «зелених» и т.і. Сучасна українська молодь не маючи достатнього рівня знань, існуючи в умовах постійного інформаційного тиску, економічної нестабільності в більшій своїй частині не обирає ідеологічних переконань або обирає окремі тези. Сфера їх інтересів проходить в реалізації економічних проблем. Надання єдиної ідеології зробить суспільство організованим, оптимістично налаштованим, стабільним.